Lietas Nr. A420242814
Lietas arhīva Nr. A42-02428-14/27

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 26.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese A.Pūcīte,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijai reģistrēt /pers. A/ palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām 5.reģistrā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta (turpmāk – Departaments) Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai 2013.gada 27.novembra lēmumu (sēdes protokola Nr.49., 1.12.apakšpunkts) (turpmāk – Sākotnējais lēmums) *(lietas 29 .– 30.lapa)* nolemts atteikt reģistrēt pieteicēju /pers. A/ palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām 5.reģistrā.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja *(lietas 9. – 10.lapa)*.

[2] Ar Departamenta 2014.gada 6.februāra lēmumu Nr.DMV-14-2490-ap (turpmāk – Lēmums) *(lietas 6. –8.lapa)* nolemts atstāt negrozītu Sākotnējo lēmumu.

Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] No 1996.gada 17.septembra līdz 2001.gada 27.septembrim pieteicēja dzīvesvieta bija deklarēta dzīvojamā telpā /adrese/, kur vēl dzīvesvieta bija deklarēta pieteicēja mātei un pārējiem ģimenes locekļiem. Minētās dzīvojamās telpas lietošanas tiesības pieteicējs zaudēja ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2000.gada 24.oktobra spriedumu.

Pieteicējs 2013.gada 30.septembrī deklarējis dzīvesvietu Rīgas patversmē, /adrese/.

No 2006.gada 6.septembra līdz 2013.gada 6.septembrim pieteicējas atradās brīvības atņemšanas vietā.

Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Noziedzīgo nodarījumu uzskaites nodaļa 2013.gada 24.oktobra vēstulē Nr.14/5-12373 informējusi, ka pieteicējs atradās apcietinājumā no 1995.gada 1.septembra līdz 1996.gada 22.jūlijam, no 1997.gada 19.decembra līdz 2000.gada 19.decembrim, no 2002.gada 16.maija līdz 2002.gada 22.maijam un no 2002.gada 16.jūlija līdz 2004.gada 13.jūlijam.

Pieteicējs ir atzīts par trūcīgu personu.

[2.2] No Likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 5.punkta un Rīgas domes 2010.gada 15.jūnija saistošo noteikumu Nr.80 „Par reģistrācijas sniegšanu un kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 46.punkta izriet, ka 5.reģistrā reģistrē 1) maznodrošinātas personas, 2) personas, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas, 3) ja tās pirms notiesāšanas dzīvoja attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā, 4) tām nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā.

[2.3] Tā kā lietā nav gūti pierādījumi, kas apliecinātu, ka pieteicējam bijusi dzīvesvieta un dzīvojamās telpas lietošanas tiesības Rīgas pilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā pirms apcietinājuma, nav pamata Sākotnējā lēmuma atcelšanai.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs to pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā *(lietas 4.lapa)*, lūdzot tiesu pārskatīt Lēmumu.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2014.gada 11.aprīlī saņemtajā rakstveida paskaidrojumā *(lietas 24.lapa)* Departaments norāda, ka pieteikumu neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā Lēmumā norādītajiem apsvērumiem.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa konstatē, ka procesa dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu mutvārdu procesā un nepastāv citi šķēršļi lietas izskatīšanai rakstveida procesā, tādējādi tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar tiesību normām, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms turpmāko apsvērumu dēļ.

[7] Tiesa konstatē, ka pieteicējs lūdz viņu reģistrēt palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām 5.reģistrā.

[8] Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa, atbilstoši kurai, lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi. Turklāt šādā gadījumā tiesa nav saistīta tikai ar administratīvā akta pamatojumā norādītajiem argumentiem. Izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājis, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu (*sk., piemēram, Augtākās tiesas 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu*).

Vienlaicīgi no Augstākās tiesas judikatūras izriet, ka sociālās lietas, kas saistītas ar personu reģistrēšanu palīdzības saņemšanai, ir skatāmas ņemot vērā tos tiesiskos un faktiskos apstākļus, kas pastāv līdz lietas izskatīšanas pabeigšanai (*sk., Augstākās tiesas* 2014.gada 14.janvāra *spriedumu lietā Nr.SKA-7/2014*).

Tādējādi tiesai jāpārbauda, vai pieteicējam ir tiesības sagaidīt no pašvaldības, ka viņš tiek reģistrēts dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām 5.reģistrā. Tiesa, pārbaudot minēto, vērtēs tos tiesiskos un faktiskos apstākļus, kas bija līdz brīdim, kad tika pabeigts skatīt lietu, proti, līdz brīdim, kad tiesa aizgāja taisīt spriedumu.

[9] Tiesa konstatē, ka pieteicējs lūdzis viņam piešķirt īrēšanai dzīvojamo platību, jo viņš ir maznodrošināta persona, kura pēc soda izciešanas atbrīvota no ieslodzījuma vietas.

Saskaņā ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 11.panta pirmo daļu pašvaldība ir tiesīga izīrēt tai piederošu vai tās nomātu dzīvojamo telpu vienīgi šajā likumā noteiktajām personām.

Likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmā daļa noteic to personu loku, kuras ar dzīvojamo telpu nodrošināmas pirmām kārtām, tostarp, saskaņā ar minētā panta daļas 5.punktu pirmām kārtām ar dzīvojamo telpu nodrošināmas maznodrošinātas personas, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas, ja tās pirms notiesāšanas dzīvoja attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā un tām nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā. Šis noteikums neattiecas uz tām personām, kuras devušas piekrišanu privatizēt to īrēto valsts vai pašvaldības dzīvokli citai personai un noslēgušas ar šo personu vienošanos par dzīvojamās telpas lietošanas tiesību izbeigšanu vai ar kuru piekrišanu dzīvoklis ir pārdots vai citādi atsavināts un darījuma rezultātā persona zaudējusi lietošanas tiesības uz attiecīgo dzīvokli.

Savukārt minētā likuma 15.pants noteic, ka pašvaldības dome savos saistošajos noteikumos var noteikt arī citas personu kategorijas, kuras nav minētas šā likuma 14.pantā un kurām sniedzama palīdzība, izīrējot dzīvojamo telpu.

Tādējādi secināms, ka likumdevējs ir strikti noteicis to personu loku, kuriem ir tiesības sagaidīt no pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā neatliekamā kārtā un pirmām kārtām. Tajā pašā laikā likumdevējs ir devis rīcības brīvību pašvaldībai noteikt pašvaldības saistošajos noteikumos arī citas personu kategorijas, kas var pretendēt uz palīdzības saņemšanu no pašvaldības dzīvokļa jautājuma risināšanā, bet kuras palīdzības saņemšanas rindas kārtībā ierindojas pēc likumā noteiktajām personu kategorijām.

Savukārt saskaņā ar Saistošo noteikumu Nr.80 46.punktu 5.reģistrā pašvaldības dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām reģistrē likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 5.punktā minētās personas.

Ņemot vērā minēto ir secināms, ka pašvaldība nav paplašinājusi to maznodrošināto personu loku, kuras pēc soda izciešanas atbrīvotas no ieslodzījuma vietas un kurām ir tiesības pretendēt uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā.

Tādējādi vērtējot, vai personai ir tiesības būt reģistrētai 5.reģistrā un atbilstoši tam saņemt pašvaldības palīdzību, ir jāpārbauda, vai persona strikti atbilst tiem priekšrakstiem, kas ir noteikti likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmā daļas 5.punktā, proti:

1) vai persona, kura pēc soda izciešanas ir atbrīvotas no ieslodzījuma vietas, ir maznodrošināta;

2) vai persona pirms notiesāšanas dzīvoja attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā (konkrētajā gadījumā Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā);

3) personai nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā.

[10] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs pēdējo reiz ieslodzījuma vietā atradās no 2006.gada 6.septembra līdz 2013.gada 6.septembrim *(lietas 38.lapa),* un 2013.gada 3.oktobrī vērsās pēc palīdzības Departamenta Dzīvokļu pārvaldē *(lietas 36.lapa)*.

Tāpat no lietas materiāliem izriet, ka gan laikā, kad pieteicējs vērsās iestādē, gan šobrīd, pieteicējs ir atzīts par trūcīgu personu *(lietas 39.,5.un 57.lapa)*.

Par to, ka iepriekš minētais atbilst likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmā daļas 5.punktā noteiktajai daļai izpildāmo priekšnosacījumu, lai pieteicējs pretendētu uz pieteicējam labvēlīgu lēmumu dzīvokļa jautājuma risināšanā, lietā strīda nav.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja deklarētā dzīvesvieta no 1996.gada 17.septembra līdz 2001.gada 26.septembrim ir bijusi /adrese/ *(lietas 37.lapa)*. Tāpat tiesa konstatē, ka par laika periodu no 2001.gada 27.septembra līdz 2006.gada 5.sepetembrim, kad pieteicējs tika ievietots brīvības atņemšanas iestādē, nav informācijas par citu pieteicējam deklarēto dzīvesvietu. Arī pats pieteicējs savā apstrīdēšanas iesniegumā Departamentam ir norādījis, ka minētajā laika posmā nav bijis deklarēts kādā citā adresē Rīgā.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs Departamentam ir norādījis, ka viņa faktiskā dzīvesvieta ir bijusi pie viņa drauga /pers. G/ (miris) Viestura prospektā, Rīgā (adresi precīzu neatceras) un pie draudzenes /adrese/.

Tādējādi tiesai jānoskaidro, vai pieteicēja dzīvesvietas laika periodā no 2001.gada 27.septembra līdz 2006.gada 5.sepetembrim varēja būt iepriekš minētajās adresēs Rīgas administratīvajā teritorijā, proti, lietā ir strīds, vai pieteicēja dzīvesvieta pirms 2006.gada 6.septembra bija Rīgas pilsētas administratīvā teritorijā.

[11] Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmā daļa noteic, ka dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot tai ir tiesisks pamats un kuru šī persona atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

Augstākās tiesas judikatūrā atzīts, ka dzīvesvietas deklarēšanas jēga atbilstoši minētā likuma 3.panta pirmajai daļai ir nodrošināt, lai valstij būtu zināma adrese, kurā persona ir sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību. Līdz ar to reģistrētajām ziņām par personas dzīvesvietu maksimāli jāatbilst reālajai situācijai (*sk. Augstākās tiesas 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-31/2008 12.punktu, Augstākās tiesas rīcības sēdes 2011.gada 9.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-512/2011 7.punktu*).

Taču dzīvesvietas deklarēšana vai nedeklarēšana (ziņu par deklarēto dzīvesvietu anulēšana) nekādi neietekmē nekustamā īpašuma lietošanas tiesības, proti, minētās darbības nedz rada, nedz arī izbeidz tās (*Augstākās tiesas 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-31/2008 12.punkts*).

Tādējādi apstāklis, ka pieteicējs nav bijis deklarēts Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, nevar būt par iemeslu, lai uzskatītu, ka nav izpildījies likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktais kritērijs (personas dzīvesvieta attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā pirms notiesāšanas).

[12] Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta otrā daļa noteic, ka personai ir tiesisks pamats apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā, ja tai pieder šis nekustamais īpašums, attiecībā uz to ir noslēgts īres vai nomas līgums vai šā īpašuma lietošanas tiesības tā ieguvusi uz laulības, radniecības, svainības vai cita likumiska vai līgumiska pamata.

Augstākās tiesas judikatūrā norādīts, ka iestādei un administratīvajai tiesai ir jāpārbauda: 1) vai personai pieder nekustamais īpašums 2) vai persona atrodas īres vai nomas, vai cita veida līguma, piemēram, uztura līguma tiesiskajās attiecībās ar izīrētāju vai iznomātāju; 3) vai persona lieto nekustamo īpašumu uz laulības, radniecības, svainības pamata; 4) vai persona lieto nekustamo īpašumu uz likuma pamata.

Tiesa pārbaudot lietas materiālus nekonstatē, ka pieteicējs būtu iesniedzis tiesai pierādījumus tam, ka viņa faktiskā dzīvesvieta pirms 2006.gada 6.septembra ir bijusi Viestura prospektā, Rīgā (pieteicējs precīzu adresi neatceras) un /adrese/, vēl jo vairāk pieteicējs nav norādījis uz tādu tiesisku apstākļu (piemēram, īres, svainības, radniecības attiecības) pastāvēšanu, kas būtu bijuši par iemeslu /pers. G/ un /pers. H/ izmitināt pieteicēju iepriekš minētajās adresēs.

Tā kā lietā nav pierādījumi tam, ka pieteicējs faktiski un tiesiski ir bijis izmitināts un dzīvojis konkrētajās adresēs Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, tad tiesai nav pamata apmierināt pieteicēja pieteikumu, jo neizpildās viens no likuma „Par palīdzību dzīvokļa

jautājumu risināšanā" 14.panta pirmā daļas 5.punktā noteiktajiem priekšnosacījumiem.

[13] Ņemot vērā iepriekš minēto tiesa atzīst, ka pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir nepamatots un tādēļ noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Rīgas domes Dzīvojamo telpu izīrēšanas komisijai reģistrēt /pers. A/ palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām 5.reģistrā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Pūcīte